

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudcem Alešem Korejtkem, ve věci

žalobce: X (žalobcem udaná identita), žalobcem udané datum narození: X,
státní příslušník Afghánské islámské republiky
zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s., IČO: 45768676
se sídlem Kovářská 939/4, Libeň, 190 00 Praha,

proti
žalovanému: **Policie České republiky**
Krajské ředitelství policie Pardubického kraje, Odbor cizinecké
policie
se sídlem Pražská ulice, 530 06 Pardubice

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 7. 2019, č. j. KRPE-59516-29/ČJ-2019-170022,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce byl dne 29. 7. 2019 zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o Polici ČR“),

hlídkou oddělení dokladů a specializovaných činností Odboru cizinecké policie Krajského ředitelství policie Pardubického kraje, neboť nedisponoval platným vízem či jiným dokumentem prokazujícím jeho oprávnění pobývat na území České republiky. Žalobce nedisponoval ani dokladem totožnosti, pouze uvedl, že je státním příslušníkem Afghánské islámské republiky (dále též „Afghánistán“).

2. Na příslušném útvaru Policie České republiky (dále též „Policie ČR“) byly provedeny úkony směřující ke zjištění totožnosti žalobce. Provedeným šetřením v dostupných informačních systémech Policie ČR bylo zjištěno, že žalobce nemá vydáno žádné vízum, popř. jiné platné oprávnění k pobytu na území České republiky.
3. Vzhledem k tomu, že žalobce na území České republiky pobýval a) bez cestovního dokladu, ač k tomu nebyl oprávněn, b) bez víza, ač k tomu nebyl oprávněn, zahájil s ním žalovaný dne 30. 7. 2019 pod č. j. KRPE-59516/ČJ-2019-170022 řízení o správním vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. c) bodů 1, 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon č. 326/1999 Sb.“ či „zákon o pobytu cizinců“).
4. Žalovaný dále žalobce vyslechl. Při výslechu žalobce uvedl, že má trvalé bydliště na adrese Afghánistán, provincie K., okres X, obec X. Zde bydlí v rodinném domku společně s jeho rodiči a sourozenci (2 bratři a sestra). Asi před rokem se rozhodl odcestovat do Evropské unie, jelikož v místě jeho bydliště je velice nebezpečno. Cestoval automobilem či pěšky. Hranici mezi Afghánistánem a Iránem překročil pěšky. V Iránu nastoupil do auta převaděčů, kteří ho dovezli k hranici s Tureckem. Hranici s Tureckem opět překročil pěšky. Potom nastoupil do automobilu převaděčů a odjel do Istanbulu, zde asi 6 měsíců pobýval. Následně odjel člunem s převaděči do Řecka. Za cestu z Afghánistánu do Řecka převaděčům zaplatil celkem 3000 USD. Z Řecka šel pěšky k hranici s Makedonií. V Makedonii nastoupil na nákladní vlak, ukryl se v nákladním prostoru a odjel k srbským hranicím, kde z vlaku vystoupil a srbskou hranici opět překročil pěšky. Na hranicích ho pak kontrolovala policie, která mu vzala otisky prstů a pustila ho, on pak šel do nějakého tábora pro uprchlíky ve městě Prencipal, kde dostal průkaz a měl zde na základě tohoto průkazu umožněn volný pohyb z tábora i do tábora. O azyl v Srbsku ale nežádal, neměl průkaz azylanta, o azyl zatím nežádal v žádné zemi Evropské unie. V Srbsku strávil asi 6 měsíců. V tomto období se 2 krát pokusil překročit hranice mezi Srbkem a Maďarskem, kdy byl dvakrát chycen přímo na hranici a maďarskou policií byl pokaždé vrácen zpět do Srbska. Policie v Maďarsku mu také zabavila jeho mobilní telefon. Asi 27. 9. 2019 se rozhodl, že bude pokračovat dále do Evropy, chtěl do Francie. Nastoupil tedy v Srbsku na nákladní vlak, kde se ukryl v prostoru mezi koly a na tomto vlaku cestoval až do České republiky, kde ho kontrolovala hlídka policie. Vlak zde totiž zastavil a on měl žízeň, tak z vlaku vystoupil a poprosil nádražní personál o pití. Pak přijela hlídka policie a odvezla ho na své oddělení. Do Francie chce z toho důvodu, že zde má bratrance, který bydlí asi 2 hodiny cesty od Paříže, přesný název města si žalobce nepamatuje. V České republice zůstat nechce, nemá zde žádné vazby (ekonomické, pracovní, sociální, kulturní etc.) ani majetek, pokud bude propuštěn na svobodu, odcestuje do Francie, nicméně nemá peníze, doklady, zdravotní pojištění a nemá ani kde bydlet, přesnou adresu pobytu bratrance ve Francii nezná. Je si vědom toho, že ilegálně vstoupil na území států Evropské unie, je mu též známo, že ke vstupu a k pobytu na území těchto států potřebuje cestovní pas a vízum.

5. Žalobce dále uvedl, že je mu 16 let, přesné datum narození nezná, rysy tváře (včetně výrazného růstu vousů na tváři) však nasvědčovaly tomu, že se jedná o osobu zletilou (viz fotografii vousem porostlé tváře žalobce na listu číslo 50 správního spisu). Žalovaný proto dospěl k závěru, že žalobcem udávaný věk pravděpodobně není jeho věkem skutečným s tím, že žalobce může záměrně skrývat identitu a udávat jiný než skutečný věk s cílem zneužít právního postavení nezletilé osoby bez doprovodu.
6. Po výsledku žalobce žalovaný rozhodl podle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 6 větou druhou zákona o pobytu cizinců o zajištění žalobce na dobu 60 dnů za účelem správního vyhoštění, neboť žalobce neměl dokumenty, které by jej opravňovaly ke vstupu a k pobytu na území České republiky, přesto na území České republiky vstoupil a zde pobýval, přičemž jednoznačně deklaroval, že pokud bude propuštěn na svobodu, okamžitě opustí Českou republiku. V případě vyhoštění se nevrátí do země původu, ale odjede do Francie. Vzhledem k výše uvedenému a s přihlédnutím k tomu, že žalobce
 - a) neměl doklad totožnosti ani jiný doklad, kterým by mohl svou totožnost prokázat, svou totožnost neprokázal ani prostřednictvím obrazových záznamů umístěných na nosiči dat či na sociálních sítích,
 - b) trpí infekčním kožním onemocněním, které vyžaduje lékařskou péči, resp. ošetřování,
 - c) nedisponoval povolením k pobytu na území České republiky a neměl cestovní doklad,
 - d) neměl na území České republiky zajištěno ubytování,
 - e) neměl dostatek prostředků k pobytu na území České republiky (srov. § 13 zákona o pobytu cizinců) a neměl možnost legálně si tyto prostředky obstarat (současně nebyl příjemcem žádných sociálních dávek),
 - f) neměl sjednáno zdravotní pojištění,
 - g) neměl na území České republiky rodinné příslušníky či jiné osoby, na jejichž pomoc (zahrnující např. i složení finanční záruky) by se mohl spolehnout (neměl zde ani žádné sociální či kulturní vazby a správní vyhoštění tak bylo možné),
 - h) nedisponoval ani prostředky nutnými k dobrovolnému vycestování do země původu,konstatoval současně žalovaný, že nepřipadá v úvahu (nepostačuje) uložení zvláštních opatření za účelem vycestování žalobce z území (§ 123b zákona o pobytu cizinců).
7. Současně žalovaný neprodleně začal činit úkony ke zjištění skutečného věku žalobce.
8. S ohledem na žalobcem udávaný věk žalovaný dodal, že zajištění žalobce v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová (dále též „ZZC Bělá – Jezová“) nebude v rozporu s jeho zájmy, neboť toto zařízení slouží pro ubytování zajištěných rodin s dětmi, žen a nezletilých cizinců bez doprovodu a je adekvátně tomuto účelu vybaveno. K dispozici je škola, zdravotnické zařízení, tělocvična, fitness, knihovna, dílna, PC s připojením k internetu atd. Zajištěné osoby mají přístup k bezplatnému právnímu, sociálnímu či psychologickému poradenství. Zařízení je proto v souladu s čl. 3 a 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod vhodné pro umístění žalobce.
9. Žalovaný dále konstatoval, že mu nejsou známy žádné překážky, které by bránily či jakkoli jinak znemožňovaly vyhoštění žalobce do země původu.

10. Pokud jde o dobu zajištění, pak ta byla žalovaným stanovena s přihlédnutím k předpokládané délce řízení o správním vyhoštění a k předpokládané složitosti přípravy výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména k době potřebné ke zjištění věku žalobce, ke komunikaci mezi státními orgány České republiky a Afghánistánu z důvodu zajištění náhradního cestovního dokladu atd. Tato doba byla žalovaným určena na základě zkušeností z předchozích obdobných řízení, neboť v této době došlo v minulosti k úspěšnému uskutečnění správního vyhoštění a k transferu takto neoprávněně pobývajících cizinců z České republiky do země původu žalobce.
11. Proti rozhodnutí o zajištění, které žalobce převzal dne 30. 7. 2019, podal dne 29. 8. 2019 (tedy téměř po uplynutí poloviny doby zajištění) obsáhlou žalobu (22 stran), v níž předně označil za „arbitrární“ závěr žalovaného, že zde existují pochybnosti o udávaném věku žalobce. Současně žalovanému vytknul, že své pochybnosti odstraňuje nevhodným způsobem, jelikož „RTG zkoušky věku nemohou být směrodatné pro určení jeho věku“. Metoda „rentgenového snímku kostí“ totiž byla „v minulosti opakovaně prokázána jako nedostatečná pro určení skutečného věku dítěte“, neboť dle RTG ruky je podle odborníků kalendářní věk jedince v rozmezí až ± 2 hodnoty jeho kostního věku. Žalovaný navíc dle žalobce po dobu 21 dnů (od 30. 7. 2019 do 20. 8. 2019) „drží žalobce v ZZC, aniž by podnikl jakékoliv další kroky pro zjištění jeho věku“. Dle žalobce též v rozhodnutí abscentuje úvaha o splnění podmínek stanovených § 124 odst. 6 větou první zákona o pobytu cizinců. Žalobce je dále přesvědčen, že žalovaný nezohlednil „nejlepší zájmy dítěte“, zejména jeho zranitelnost, jelikož žalobce „je žadatelem o mezinárodní ochranu a jeho rodina byla v minulosti vystavena pronásledování“. Pokud jde „specificky“ o podmínky zajištění v ZZC Bělá – Jezová, pak žalobce odkazuje na dva roky starou kritickou zprávu Veřejného ochránce práv (z 8. 6. 2017), dle které jsou v ZZC Bělá – Jezová „stále přítomny mnohé bezpečnostní prvky“, což žalobce hodnotí jako deprivující (a hovoří o „traumatické zkušenosti“, resp. o „dopadech na jeho psychické zdraví“), a proto „zajištění z principu nemůže být v nejlepším zájmu dítěte“, čímž míní sebe. Za nepřiměřenou považuje i celkovou dobu zajištění (60 dnů), a to zejména s ohledem na skutečnost, že žalovaný od 30. 7. 2019 do 21. 8. 2019 nečinil „žádné další kroky za účelem zjištění jeho věku“. Podle žalobce je v jeho nejlepším zájmu „buď umístění do nevězeňského prostředí, či bezpodmínečné propuštění“.
12. Žalovaný se dle žalobce nedostatečně zabýval i „alternativami“ zajištění, zejména umístěním žalobce do některého z přijímacích či pobytových středisek, popř. do „Zařízení pro děti cizince“ (žalobce má zřejmě na mysli Diagnostický ústav pro děti – cizince a středisko výchovné péče).
13. Konečně se dle mínění žalobce žalovaný řádně nevyjádřil k reálné možnosti realizace vyhoštění do Afghánistánu. Podle žalobce je správní vyhoštění „nereálné“, neboť konflikt v Afghánistánu lze charakterizovat jako „totální konflikt“.
14. Ze všech výše uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí o zajištění zrušil.
15. Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na závěrech obsažených v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, které je dle jeho názoru věcně správné a zákonné, a navrhl, aby soud žalobu zamítl. K tvrzené nečinnosti žalovaný pouze doplnil, že v souladu s ustanovením § 124 odst. 6 zahájil úkony ke zjištění věku žalobce bezodkladně po jeho zajištění, přičemž využil dvou metod. První metodou je zkoumání rentgenu kostí levé ruky prostřednictvím specializovaného lékařského pracoviště, druhá metoda je neinvazivní

sociologicko-psychologický pohovor prováděný školeným pracovníkem Ministerstva vnitra. Zatímco dle první metody je žalobce prokazatelně osobou dospělou v předpokládaném věku 23 až 24 let (tento odborný závěr ze dne 7. 8. 2019 je součástí správního spisu od 8. 8. 2019), výsledek sociologicko-psychologického pohovoru dosud nebyl Ministerstvem vnitra žalovanému sdělen. Užívání druhé z metod bylo iniciováno Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Ministerstvo vnitra vyškolovalo odborníky a zavedlo metodu do praxe. Žalovaný tedy o užití této metody zažádal, a to již 1. 8. 2019. Dle telefonické konzultace se Zařízením pro zajištění cizinců v Bělé Jezové měl být sociologicko-psychologický pohovor proveden dne 29. 8. 2019, výsledek však do dne 3. 9. 2019 nebyl žalovanému znám.

16. Soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) žalobou napadené rozhodnutí [přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.)] a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
17. Předně soud zdůrazňuje, že ačkoliv je povinností orgánů veřejné moci svá rozhodnutí řádně odůvodnit, nelze tuto povinnost interpretovat jako požadavek odpovědi na každou námitku, resp. argument. Rozsah reakce na konkrétní námitky je co do šíře odůvodnění spjat s otázkou hledání míry (proto zpravidla postačuje, jsou-li vypořádány alespoň základní námitky účastníka řízení), případně (za podmínek tomu přiměřeného kontextu) i s akceptací odpovědi implicitní - tzn., že na námitky lze reagovat i (např.) tak, že v odůvodnění svého rozhodnutí orgán veřejné moci prezentuje od názoru žalobce odlišný názor, který zdůvodní tak, že toto zdůvodnění poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí. Ostatně i Ústavní soud v případě, že námitky stěžovatelů nejsou způsobilé změnit výrok rozhodnutí, tyto nevypořádává (srov. např. odstavec 24 nálezu ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. II. ÚS 2029/08), neboť si je plně vědom toho, že požadavky kladené na orgány veřejné moci - pokud jde o detailnost a rozsah vypořádání se s námitkami adresátů jejich aktů - nesmí být přemrštěné. Takové přehnané požadavky by byly výrazem přepjatého formalismu, který by ohrožoval funkčnost těchto orgánů, především pak jejich schopnost efektivně (zejména v přiměřené době a v odpovídajícím rozsahu) plnit zákonem jim uložené úkoly. Z výše uvedených důvodů soud není povinen reagovat na košatou a obsáhlou žalobu stejně košatým a obsáhlým rozsudkem. Nelze též zapomínat, že není smyslem soudního přezkumu stále dokola podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto bude soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění.
18. Nyní k samotnému přezkumu.
19. V projednávané věci byl žalobce zajištěn dle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 6 větou druhou zákona o pobytu cizinců.
20. Podle § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců je policie oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jestliže bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud
 - a) je nebezpečí, že by cizinec mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek,

b) je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání,

c) cizinec nevycestoval z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění,

d) cizinec závažným způsobem porušil povinnost uloženou mu rozhodnutím o uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, nebo

e) je cizinec evidován v informačním systému smluvních států.

21. Dle § 124 odst. 6 zákona o pobytu cizinců je policie oprávněna zajistit nezletilého cizince bez doprovodu, pouze je-li důvodné nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek, a je-li to v jeho zájmu v souladu s Úmluvou o právech dítěte. V případě důvodné pochybnosti, že jde o nezletilého cizince bez doprovodu, je policie oprávněna cizince zajistit z důvodů uvedených v odstavci 1 do doby, než je zjištěn jeho skutečný věk. Policie zahájí úkony ke zjištění věku nezletilého cizince bez doprovodu bezodkladně po jeho zajištění. Odmítne-li nezletilý cizinec bez doprovodu provedení úkonů ke zjištění věku, hledí se na něj jako na zletilého cizince. Pokud výsledky zjišťování věku nejsou průkazné, hledí se na cizince jako na nezletilého cizince bez doprovodu.
22. Soud se předně ztotožňuje s žalovaným, že rysy tváře a výrazný růst vousů na tváři žalobce byly způsobily vyvolat důvodné pochybnosti o tom, že jde o nezletilého cizince. Ostatně důvodnost pochybností žalovaného potvrdil výsledek zkoumání RTG snímku levé ruky, zápěstí a distálního předloktí žalobce. Dle výsledků zkoumání se jedná o dospělou osobu s předpokládaným věkem 23 až 24 let.
23. Nelze přitom v žádném případě souhlasit s názorem žalobce, že „RTG zkoušky věku nemohou být směrodatné pro určení jeho věku“. Kostní věk je korelátem hormonální situace jedinců s neukončeným skeletálním lineárním růstem a je tak přesným ukazatelem jejich biologického věku (srov. např. <https://telemedicina.med.muni.cz/pdm/detska-radiologie/res/f/hodnoceni-kostniho-veku.pdf>). Stanovení tzv. kostního věku je v současnosti nejpřesnější metodou stanovení biologického věku dítěte [srov. např. Krásničanová, H. Kostní věk. Kompendium pediatrické auxologie (online). Dostupné z: http://www.ojrech.cz/lesny/kompendium/bone_age.htm.].
24. Zkoumání rentgenového snímku ruky a distálního předloktí za účelem stanovení přibližného kalendářního věku je metodou uznávanou nejen v České republice (jak plyne např. z důvodové zprávy k zákonu č. 379/2007 Sb., novelizujícímu § 89 odst. 3 zák. č. 325/1999 Sb., o azylu), ale i v řadě vyspělých zemí Evropy, přičemž i vrcholné soudy těchto zemí zmíněnou metodu jako validní akceptují (při vědomí nutnosti zohlednit známé odchylky). Zmínit lze např. Francii [na tomto místě odkazuje soud na nedávné rozhodnutí francouzské Conseil Constitutionnel ze dne 21. 3. 2019, č. 2018-768 QPC (dostupné např. na <https://www.conseil-constitutionnel.fr/en/decision/2019/2018768QPC.htm>), či na rozsudek švýcarského Spolkového správního soudu ze dne 8. 8. 2018, sp. zn. E-891/2017].
25. Je pravdou, že biologický věk před dosažením zralosti dospělosti má hodnotu kalendářního věku +/- 2 roky, nicméně žalobce přehlíží, že cílem postupu žalovaného nebylo určit přesný věk žalobce, ale vyloučit (nebo potvrdit), že se jedná o nezletilce. Jak

již bylo uvedeno výše, dle výsledků zkoumání RTG snímku levé ruky, zápěstí a distálního předloktí žalobce ze dne 7. 8. 2019 (viz list číslo 115 správního spisu) je žalobce dospělou osobou s předpokládaným věkem 23 až 24 let.

26. I při zohlednění odchylky dvou let je tedy možno vyloučit, že žalobce je osobou mladší 18 let. Tento závěr, učiněný na základě odborné analýzy objektivních podkladů (RTG snímků) a s využitím praxí ověřených metod, nemůže dle názoru soudu zpochybnit ani případný výsledek sociologicko-psychologického pohovoru, neboť jeho výstupem je pouze kvalifikovaný psychologický odhad (jenž je nadto nutně negativně ovlivněn skutečností, že jsou posuzovány osoby pocházející z exotického prostředí, s nímž nemá posuzovatel většinou žádné osobní zkušenosti), který lze jen obtížně zpětně přezkoumat, a proto by měl být relevantní především v hraničních případech (kdy se po odečtení výše zmíněných odchylek hranice přibližně určeného věku blíží hranici zletilosti), jímž ovšem tento případ není (i při zohlednění dvojnásobku možné odchylky zmíněné sub 25 by kalendářní věk žalobce činil 19 let). Vhodnější se jeví užít jako komplementární jiné obecně uznávané (a exaktnější než pohovor) postupy určování biologického věku. Je obecně známo, že pro určování biologického věku se využívá řady postupů, podle nichž je pak zjištěný věk označován jako výškový, proporcionální, zubní nebo věk sexuální maturace. Např. francouzská Conseil Constitutionnel doporučuje v rozhodnutí ze dne 21. 3. 2019, č. 2018-768 QPC, využít v případě pochybností vedle „*radiological bone scans*“ též analýzu vývoje primárních a sekundárních pohlavních znaků (sexuální maturace). Na tomto místě soud zdůrazňuje, že správní orgán by měl mít na paměti, že je to výlučně on, kdo rozhoduje nejen o věci samé, ale rovněž i o vedení řízení a v jeho rámci o potřebě znaleckého zkoumání, rozsahu znaleckého úkolu (zadání) a rovněž i o místě závěrů z něj vyplývajících v souhrnu provedených důkazů při tvorbě skutkových a následně i právních závěrů. Pokud má správní orgán pochybnosti o závěrech znaleckého posudku či odborného vyjádření, musí tyto pochybnosti odstranit, neboť i tyto důkazy je nutno hodnotit stejně jako každý jiný důkaz, nepožívají žádné větší důkazní síly a musí být podrobovány všestranné prověrce nejen právní korektnosti, ale též věcné správnosti (srov. – mutatis mutandis - nález Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2007, sp. zn. sp. zn. III. ÚS 299/06). Tyto úvahy jsou však činěny pouze obiter dictum, neboť výsledky zkoumání RTG snímku levé ruky, zápěstí a distálního předloktí žalobce byly žalovanému zaslány až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
27. Lze tedy učinit dílčí závěr, že postup žalovaného nebyl „*arbitrární*“. Jelikož žalovaný současně aplikoval § 124 odst. 6 větu druhou zákona o pobytu cizinců, nebyl povinen se zabývat splněním podmínek stanovených § 124 odst. 6 větou první téhož zákona. Ze shora uvedeného je též zcela zřejmé, že není pravdou, že žalovaný po dobu 21 dnů (od 30. 7. 2019 do 20. 8. 2019) „*drží žalobce v ZZC, aniž by podnikl jakékoliv další kroky pro zjištění jeho věku*“, žalovaný naopak činil pro „*zjištění věku žalobce*“ vše potřebné, výsledek sociologicko-psychologického pohovoru (o nějž požádal již 1. 8. 2019) však v době podání žaloby žalovaný neměl k dispozici, což mu ovšem nelze přičítat k tíži, neboť tento pohovor žalovaný neuskutečňuje.
28. Dále, jak plyne z výše uvedeného, § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců umožňuje policii zajistit cizince staršího 15 let, jímž žalobce sine dubio je (pochybnosti panují pouze o tom, zda je žalobci 16 let, jak tvrdí, nebo je zletilý). Evropské právo a judikatura Evropského soudu pro lidská práva (dále též „ESLP“) vykládající Úmluvu o

ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb., dále též „Úmluva“) obecně nevylučují zajištění nezletilých cizinců, jejich zajištění však podléhá přísnějším podmínkám než zajištění zletilých cizinců. Právní předpisy v této souvislosti opakovaně zdůrazňují nejlepší zájem dítěte (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018-60, bod 18). Tím se však žalovaný zabýval, jak ji bylo uvedeno sub 8, a to v rozsahu odpovídajícím individuální situaci žalobce, zejména udávanému věku žalobce. [Na tomto místě je nutno zdůraznit, že jinak je třeba vnímat přípustnou dobu zajištění a nutnost pobývat v zajišťovacím zařízení v případě velmi malých dětí, jinak v případě téměř sedmnáctiletého žalobce.]

29. Žalovaný správně zdůraznil, že ZZC Bělá – Jezová je plně připraveno na ubytování nezletilých cizinců bez doprovodu. Ubytovací objekty jsou tvořeny samostatnými pokoji či ubytovacími buňkami, které se sestávají ze dvou pokojů, kuchyňky a sociálních zařízení. V zařízení je dětské centrum (činnosti probíhají za asistence dětských pedagogů), místnosti pro volnočasové aktivity (společenské místnosti s TV, promítací místnost, posilovna, knihovna, výtvarná dílna apod.), vnější víceúčelové hřiště a velká tělocvična. Samozřejmostí je přístup k internetu. Zajištěným cizincům jsou k dispozici vyškolení sociální pracovníci, pedagogové volného času, ubytovatelé a pracovníci stálé služby. Cizinci mají též přístup k bezplatnému právními a psychologickému poradenství, v zařízení jsou k dispozici externí tlumočníci. Stravování je poskytováno třikrát denně ve společných jídelnách (v ubytovacích buňkách objektů A a B byly zprovozněny i kuchyňky s nerezovým pultem, rychlovarnou konvici a s mikrovlnou troubou), dětem pak pětkrát denně. Cizinci mají možnost zvolit si typ stravování s různými preferencemi (klasické, vegetariánské a s vyloučením vepřového masa). K individuálním potřebám je možno využít i společné kuchyňky. Cizincům je poskytována základní zdravotní péče, do ZZC Bělá-Jezová dochází i pediatr a psycholog. Kromě plně vybavené ordinace je k dispozici též rentgenové pracoviště a lůžková část. V nezbytných případech je (zejména specializovaná) zdravotní péče poskytována mimo zařízení. V ZZC Bělá – Jezová se nacházejí dvě třídy pro děti školou povinné. Výše uvedené skutečnosti jsou soudu známy z úřední činnosti a z běžně dostupných brožur vydávaných pro veřejnost Správou uprchlických zařízení (jedna z nich je připojena též k soudnímu spisu).
30. Pokud jde o „bezpečnostní prvky“ v ZZC Bělá-Jezová, pak je třeba uvést, že zařízení tohoto typu jistými bezpečnostními prvky disponovat z povahy věci musí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018-60, bod 43), nicméně tyto prvky jsou v ZZC Bělá-Jezová přítomny minimálně. V ubytovacích objektech nejsou mříže na oknech, na chodbách nejsou katry ani kovové dveře, volný pohyb je po chodbách umožněn 24 hodin denně. Vnější oplocení bylo zneviditelněno zeleným nátěrem a v jeho blízkosti byly vysázeny stromy, které vytvářejí přírodní ohraničení prostoru. Samozřejmě absentuje ostnatý či žiletkový drát. Jedním z hlavních cílů realizovaných změn bylo propojení jednotlivých částí areálu za účelem jejich zpřístupnění dětem zde pobývajícím tak, aby nemusely být při pohybu po areálu doprovázeny pracovníky zařízení (zejména došlo k umožnění volného přístupu do dětského centra). Ve vycházkových prostorách byly instalovány další hrací prvky (houpačky, pískoviště apod.) a venkovní cvičební prvky pro dospělé. Změny v zařízení byly a jsou prováděny tak, aby byl minimalizován dopad zajištění na psychiku rodin s dětmi a dalších zranitelných skupin osob. Snahou je, aby celý prostor, i přes jeho režimový charakter, nepůsobil jako detence.

31. Je tedy evidentní, že podmínky v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová se kontinuálně pozitivně vyvíjejí a stanovisko Veřejného ochránce práv popisující situaci na počátku června 2017 nevypovídá nic o situaci na počátku srpna roku 2019. Soudu není zřejmé, co konkrétně z výše uvedeného by mělo téměř zletilému žalobci, který bez problémů sám cestoval 6000 km a je až na zmíněnou dermatitidu (která může být právě v ZZC Bělá-Jezová efektivně léčena) fyzicky i psychicky (tvrzení zástupce žalobce, že žalobce byl v zemi původu vystaven pronásledování, nemá oporu ve správním spise) zcela zdrav, způsobit relevantní újmu na jeho právech. Určitá bezpečnostní či režimová opatření (kamerový systém, oplocení, přítomnost pracovníků bezpečnostní služby, pravidelný denní režim, kolektivní stravování etc.) jsou u zařízení tohoto druhu nezbytná a nelze je hodnotit jako okolnosti, které by u žalobce měly vyvolat „trauma“ či mu dokonce způsobit trvalou újmu, zvláště když jeho zajištění mělo být časově omezené (60 dnů, maximálně však 90 dnů).
32. Žalobce nemohl být umístěn do Diagnostického ústavu pro děti – cizince a střediska, neboť o tom, že je žalobce skutečně dítětem, panovaly důvodné pochybnosti. Žalobce též nemohl být umístěn do některého z přijímacích či pobytových středisek, jelikož ta slouží žadatelům o mezinárodní ochranu, mezi které ovšem žalobce ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí nepatřil. Protože nešlo o žádné „alternativy“, nemusel se touto otázkou ani žalovaný ve svém rozhodnutí zabývat (srov. shodně opět rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018-60, bod 40).
33. Soud tedy činí další dílčí závěr, že žalovaný zohlednil při umístění žalobce (který neměl v ČR sociální vazby, doklady, pojištění, finanční prostředky a trpěl neléčenou dermatitidou) do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová jeho nejlepší zájem spočívající v tom, aby byl umístěn ve specializovaném zařízení pro cizince, kde mu bude poskytnuta pravidelná strava a lékařská, popř. jiná kvalifikovaná péče. Zhodnotil vhodnost zvoleného zařízení pro dočasné zajištění 16 letého mladíka, o jehož nezletilosti panují důvodné pochybnosti, přihlédl k jeho zdravotnímu stavu a následně stanovil okolnostem odpovídající dobu zajištění (k tomu podrobněji viz body 44 a 45).
34. Pokud jde o využití skutečných alternativ zajištění, odkazuje soud na strany 4 a 5 žalobou napadeného rozhodnutí, na stručné shrnutí úvah žalovaného sub 6 a dodává následující:
35. Žalobci je třeba přisvědčit, že ustanovení zákona umožňující omezení osobní svobody je třeba interpretovat restriktivně. Zajištění cizince musí být vyhrazeno pro případy, kdy skutečně nelze dosáhnout výkonu správního vyhoštění jinými prostředky, například uložením zvláštního opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců. Policie však nemusí vždy nejdříve přistoupit k uložení zvláštního opatření s tím, že teprve v případě neúspěchu by mohla cizince zajistit (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2011, č. j. 5 As 59/2011 - 64). To by v důsledku vedlo často ke zmaření výkonu správního vyhoštění. Z tohoto důvodu také zákon o pobytu cizinců v § 123b odst. 3 stanoví, že policie zkoumá, zda uložením zvláštního opatření neohrozí výkon správního vyhoštění. Pokud existují skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec bude případný výkon správního vyhoštění mařit, nelze dle § 123b odst. 3 zákona o pobytu cizinců přistoupit k uložení zvláštního opatření za účelem vycestování cizince (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 As 52/2013 – 34, či ze dne 12. 10. 2016, č. j. 10 Azs 102/2016 – 56).

36. Uložení zvláštního opatření musí proto být upřednostněno před zajištěním cizince pouze pokud lze předpokládat (k tomu srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2014, č. j. 3 As 104/2013-28, ze dne 27. 3. 2014, č. j. 3 As 112/2013-24, ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 As 52/2013-34, ze dne 12. 10. 2016, č. j. 10 Azs 102/2016-56, či ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 283/2016 – 31), že
- a) cizinec bude schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření a současně
 - b) neexistuje důvodná obava, že by byl uložením zvláštního opatření ohrožen výkon správního vyhoštění.
37. Nesplnění byť jen jednoho z těchto předpokladů je zcela samostatným důvodem pro závěr, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování ve smyslu § 123b zákona o pobytu cizinců (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2014, č. j. 3 As 104/2013 – 30).
38. Žalobce, s nímž bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění, vědomě a opakovaně porušoval pořádek na úseku regulace vstupu a pobytu cizinců v několika zemích Evropské unie (viz popis jeho „cest“ po zemích Evropské unie sub 4), přičemž z této skutečnosti jednoznačně pramenila obava, že žalobce bude již ustálené vzorce chování opakovat a bude mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Tato obava byla dále posílena tím, že žalobce projevil vůli území České republiky okamžitě po případném propuštění opustit a odjet do Francie. Vzhledem k tomu, že se žalobce navíc nechtěl ani aktivně účastnit řízení o správním vyhoštění (jehož výsledek ho zjevně nezajímal) a nebyl ani schopen říci, kde se bude na území České republiky zdržovat, nemohl žalovaný než uzavřít, že zde je nebezpečí, že by žalobce mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Současně již jen z těchto důvodů nebylo možno dle § 123b odst. 3 zákona o pobytu cizinců přistoupit k uložení zvláštního opatření za účelem vycestování cizince (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 As 52/2013 – 34, či ze dne 12. 10. 2016, č. j. 10 Azs 102/2016 – 56, či ze dne 26. 4. 2018, č. j. 3 Azs 37/2017 – 20, bod 13, ze dne 20. 2. 2019, č. j. 3 Azs 369/2017 – 42, bod 13, etc).
39. Lze tedy uzavřít, že správný byl závěr žalovaného, že nepostačovalo uložení zvláštního opatření za účelem vycestování. Odhlédne-li soud od toho, co bylo uvedeno sub 35 až 38, není mu zřejmé, jak by zcela nemajetný žalobce bez dokladů (žalobce měl k dispozici pouze 35 EUR) mohl složit např. finanční záruku (§ 123b odst. 1 písm. b/, 123c zákona o pobytu cizinců) či jak by si mohl zajistit ubytování (na adrese místa pobytu by se pak měl zdržovat a případně se hlásit Policii ČR – viz § 123b odst. 1 písm. a/ a písm. b/ zákona o pobytu cizinců), které dosud zajištěno neměl. Na tomto místě je třeba znovu připomenout, že žalobce nedisponoval povolením k pobytu na území České republiky, neměl ani dostatek prostředků k pobytu na území České republiky a neměl též možnost legálně si tyto prostředky obstarat. Žalobce neměl sjednáno ani zdravotní pojištění, neměl na území České republiky rodinné příslušníky či jiné osoby, na jejichž pomoc by se mohl spolehnout [neměl zde žádné sociální vazby a správní vyhoštění tak bylo možné (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, č. 2524/2012 Sb. NSS)], a taktéž nedisponoval prostředky nutnými k dobrovolnému vycestování do země původu.
40. Důvodná není dle názoru soudu ani námitka, že zajištění je nepřípustné proto, že vyhoštění žalobce není možno vzhledem k bezpečnostní situaci v Afghánistánu realizovat.

41. Žalovaný konstatoval, že mu nejsou známy žádné překážky, které by bránily či jakkoli jinak znemožňovaly vyhoštění žalobce do země původu a vyhoštění žalobce není dle žalovaného vyloučeno. Jakkoliv je toto konstatování stručné, nelze nevidět, že příčinnou této stručnosti byla pasivita žalobce, který před žalovaným neuváděl, že jeho návrat do země původu je z bezpečnostních důvodů zcela vyloučen (nepředložil dostatečně konkrétní tvrzení o své individuální situaci) a zdůrazňoval, že dosud nikde nežádal o mezinárodní ochranu (a že o ni nepožádá ani v České republice, neboť jeho úmyslem je odjet do Francie), což svědčí o tom, že žádné reálné obavy o svůj osud v případě návratu neměl. Ostatně v zemi původu stále žijí jeho rodiče a mladší sourozenci, s nimiž žalobce udržoval kontakt prostřednictvím aplikace Messenger. Nadto je třeba mít na paměti, že smyslem řízení o zajištění cizince není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění nebo zda má být předán na základě mezinárodní smlouvy či má jinak nuceně vycestovat z území ČR. Smyslem je pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento hlavní účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či se jinak vyhýbat realizaci případného správního vyhoštění, předání či vycestování z území ČR. Rovněž s ohledem na čas, který má žalovaný k vydání rozhodnutí, nelze klást na finalitu a zevrubnost zjištění žalovaného přehnané nároky. Důkladné zkoumání situace v zemi původu zajištěného cizince společně s posouzením možné vážné újmy, která má žalobci dle jeho tvrzení hrozit, bude předmětem řízení o samotném správním vyhoštění.
42. Pro úplnost soud dodává, že samotný žalobce v žalobě na straně 19 cituje výroční zprávu Amnesty International z roku 2018, dle které bylo v roce 2017 konfliktem přemístěno zhruba 437 907 lidí, čímž počet vnitřně přesídlených osob vzrostl na více než dva miliony. Z výše uvedeného je zřejmé, že ozbrojený konflikt nezasáhl celé území Afghánistánu, lze využít možnosti vnitřního přesídlení, a proto realizaci vyhoštění není možno a priori vyloučit. Z těchto předpokladů ostatně vychází i recentní rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek ze dne 15. 8. 2019, č. j. 5 Azs 370/2018 – 29, ze dne 26. 6. 2019, č. j. 2 Azs 116/2019 – 27, ze dne 31. 10. 2016, č. j. 8 Azs 46/2016 – 24, atd.)
43. I dle veřejně dostupných relevantních zpráv [srov. např. zprávu Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction (SIGAR) z ledna tohoto roku; dostupné na <https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2019-01-30qr-section3.pdf>] vláda kontroluje 53,8 % afghánských okresů, kde žije 63,5 % z 35 milionů Afghánců. O tom, že situaci v Afghánistánu nelze charakterizovat jako „*totální válku*“, jak tvrdí žalobce, svědčí i to, že se v září 2019 podařilo v Afghánistánu uspořádat prezidentské volby.
44. Jde-li o dobu zajištění, je třeba připomenout, že při stanovení doby zajištění se vždy může jednat pouze o odhad, délku zajištění proto nelze stanovit s přesností na dny či týdny. Ostatně nelze přehlížet, že nikoliv nepodstatné množství úkonů nečiní přímo žalovaný či jeho složky, ale subjekty, na jejichž činnost nemá žalovaný žádný vliv (jde nejen o orgány cizích států, ale např. o Ministerstvo vnitra, zdravotnická zařízení apod.). Žalovaný uvedl, které kroky v řízení budou následovat, odhadl též, po jakou dobu bude realizace těchto kroků probíhat. Žalovaný přitom vycházel ze zkušeností z jiných řízení, přičemž dobu zajištění nestanovil v délce nikoliv nepřiměřené okolnostem případu. Uvádění statistických údajů a práce s nimi nejsou povinnou náležitostí odůvodnění rozhodnutí, postačuje kvalifikovaný odhad správního orgánu (shodně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2016, č. j. 10 Azs 275/2015 – 40, bod 33). Odhad žalovaného přitom

nebyl zjevně nesprávný, když ještě 3. 9. 2019 žalovaný neměl k dispozici výsledek sociologicky-psychologického pohovoru. Doba zajištění tak nebyla stanovena v rozporu s § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, dle kterého doba zajištění nesmí překročit 180 dnů a počítá se od okamžiku omezení osobní svobody. V případě cizince mladšího 18 let nebo rodiny s nezletilými dětmi nesmí doba zajištění překročit 90 dnů. Důležité je i to, že žalobce před vydáním žalobou napadeného rozhodnutí nepožádal o mezinárodní ochranu, čímž demonstroval, že jeho cesta do Evropy není důsledkem osobní tragédie a není spojena s legitimní snahou o získání azylu, ale je spíše s cestou za bratrancem do Francie a snahou si ekonomicky polepšit. Žalovaný nevěděl o žádných psychických problémech žalobce ani o ničem jiném, co ho mělo vést k závěru, že by delší zajištění mohlo mít na žalobce závažnější negativní dopady. Proto stanovil dobu zajištění na 60 dnů a soud na jeho postupu neshledává nic nezákonného.

45. Nelze přitom souhlasit s žalobcem, že žalovaný při ověřování tvrzení žalobce ohledně jeho nezletilosti postupoval liknavě. Žalovaný ihned po zajištění žalobce činil potřebné úkony (30. 7. 2019, resp. 1. 8. 2019 – srov. listy 112 a 113 správního spisu). Analýzu RTG snímků kostí levé ruky měl žalovaný k dispozici již 8. 8. 2019 (tedy před podáním žaloby), na výsledek sociologicko-psychologického pohovoru však musel čekat (pohovor měl být proveden dne 29. 8. 2019, tedy v den podání žaloby).
46. Pro úplnost je možno na tomto místě dodat, že Nejvyšší správní soud již v minulosti akceptoval u nezletilých cizinců dobu zajištění 90 dnů, když uznal, že realizace vyhoštění do zemí jako je Irák (či Afghánistán) je komplikovanější než do některých balkánských zemí, na Ukrajinu či do Běloruska (srov. např. již zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018-60).
47. Ze všech výše uvedených důvodů nelze přisvědčit žalobci, že žalovaný postupoval nezákonně a že jeho rozhodnutí je nepřezkoumatelné.
48. Jelikož ani jedna ze základních žalobních námitek nebyla důvodná, soud žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl (výrok I). Rozhodl přitom bez jednání, když podmínky pro takový postup byly splněny (§ 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců.).
49. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. a contrario), jelikož však žalovanému žádné náklady v řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 12. září 2019

Aleš Korejtko v. r.
samosoudce